

บทวิเคราะห์ - ประมวลข้อมูลและข่าวสาร

เรื่อง เหตุการณ์ทางการเมืองในโลกอาหรับ – การจัดการพลังงานของยุโรป

ประมวลโดย

ฝ่ายมอนิเตอร์ข้อมูล-ข่าวสาร : สุนทร คุณชัยมัง

บริษัท อิมเมจ พลัส คอมมิวนิเคชั่น จำกัด

ความสำคัญ

- เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศอาหรับ – อาฟริกาเหนือ ในขณะนี้ มีประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่เราพิจารณา 3 ประเด็นด้วยกัน คือ (1) การพัฒนาประชาธิปไตย (2) ผลกระทบที่มีต่อกิจการพลังงาน (3) ผลซ้ำเติมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับ Tohoku Earthquake / Tsunami ต่อญี่ปุ่นและโลก โดยในที่นี่จะข้ามประเด็นพัฒนาการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นประเด็นทางสังคมการเมือง แต่จะมีข้อสังเกตเรื่องหนึ่งที่เราควรสืบค้นต่อก็คือ ผลสะท้อนที่เกิดจาก social media โดยเฉพาะ FB และเป็นกรณีที่เชื่อมโยงกับ twitter revolution ในวาระชุมนุมประท้วงผลการเลือกตั้งของอิหร่านเมื่อ 2009 – Mousavi โดยกรณีเหล่านี้ มี “สื่อ” และ “คนรุ่นใหม่” เป็นผู้มีบทบาทและตัวกระตุ้น (เป็นกลุ่มคนในสังคมที่จะได้รับความสนใจมากขึ้นเพราะจะเป็นกลุ่มคน / ชั้นชนในสังคมที่จะมีบทบาทต่อสังคมมากขึ้น – มีเครื่องมือหรือช่องทางในการสร้างพื้นที่สาธารณะทั้งที่เป็นพื้นที่ของกลุ่มของเขาและที่ที่เป็นการแทรกตัวในพื้นที่ของส่วนรวม กลุ่มนี้จะบทบาทในสังคมยุคต่อไปของไทย / หลังวิกฤติทางการเมืองคล้ายตัวลง)
- กลุ่มประเทศอาหรับที่มีเหตุการณ์ทางการเมืองวุ่นวาย – อันเนื่องมาจากการลุกฮือของชนชั้นล่างในสังคมในขณะนี้ คือ ตูนิเซีย อียิปต์ บาร์เรน เยเมน อิสราเอล ลิเบีย ฯลฯ ซึ่งเป็นเพราะการกดทับในระบบอำนาจทางการเมือง (หรือจะใช้คำว่า ความสัมพันธ์ของคนในสังคมกับรัฐ ก็ย่อมได้) และเรื่องของเศรษฐกิจประเทศก็เป็นหนึ่งในประเด็นที่สะท้อนการกดทับในทางการเมืองของประเทศนั้นๆ และเรื่องของพลังงาน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ ก็เป็นรายละเอียดที่รองรับในมิติของความสัมพันธ์ในเรื่องเหล่านี้

โครงข่ายพลังงาน – ก๊าซธรรมชาติ

- เรื่องของการจัดระบบพลังงานในประเทศในแถบนี้ ที่ต้องการจะประมวลให้เห็นเป็นข้อมูล ก็คือ (1) Trans-Mediterranean Pipeline เป็นโครงข่ายการวางท่อก๊าซธรรมชาติ ความยาว 2,475 กิโลเมตรโดยประมาณ เพื่อเชื่อมต่อทวีปแอฟริกากับยุโรปเข้าด้วยกัน ผ่านทะเลเมดิเตอร์เรเนียน โดยเชื่อมโยงระบบท่อใน 3 ประเทศเข้า

ด้วยกัน คือ อัลจีเรีย ตุรกี และอิตาลี – เข้าสู่เกาะซีซิลีของอิตาลีก่อนเข้าสู่แผ่นดินใหญ่ โดยมีหุ้นส่วน พันธมิตรจาก 3 บริษัทประกอบด้วย Sonatrach / Sotugat / Eni และมีผู้ปฏิบัติงาน 3 บริษัทด้วยกัน คือ Sonatrach / Sergaz /TMPC เริ่มดำเนินงานในปี 1983 โดยมีขีดความสามารถในการให้บริการ ก๊าซได้ทั้งสิ้น 30.2 ล้านคิวบิกเมตรต่อปี

ปัจจุบันขยายโครงข่ายต่อไปยังประเทศสโลวีเนีย

หน่วยปฏิบัติ (Operation)

Sonatrach - เป็นรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลอัลจีเรีย

Sotugat /Sergaz- เป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ของประเทศตุรกี

TMPC - เป็นหน่วยปฏิบัติที่รับผิดชอบในการวางท่อลอดข้ามทะเล และเป็นส่วนร่วมทุน ระหว่าง Eni กับ Sonatrach

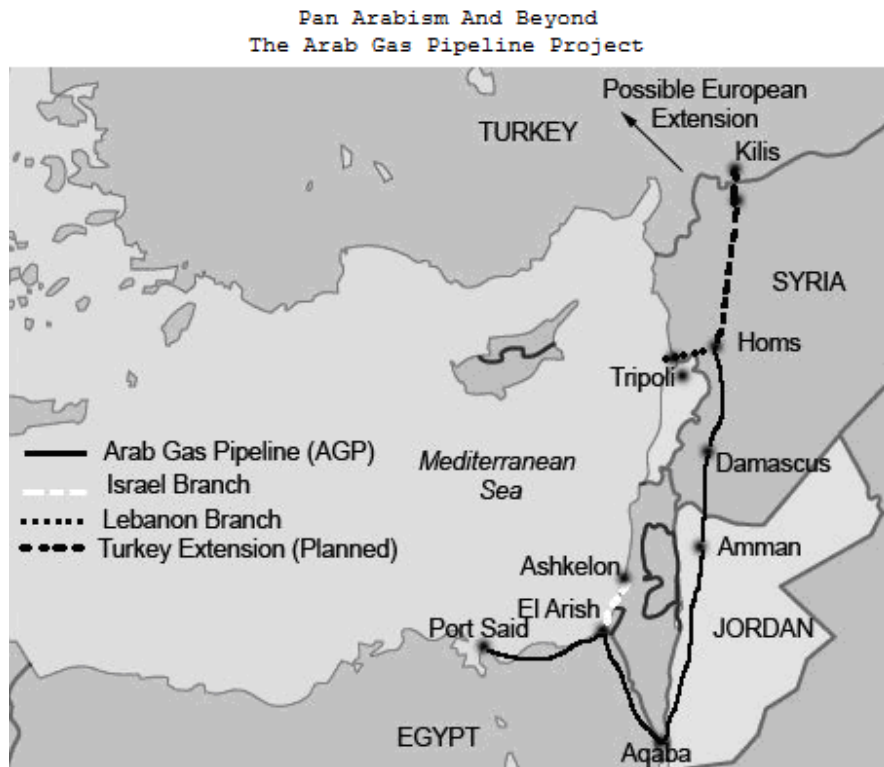
Eni - ให้บริษัทลูกคือ Snam Rete Gas รับผิดชอบในการปฏิบัติในพื้นที่ของประเทศอิตาลี ซึ่ง

Eni เป็นรัฐวิสาหกิจจัดการพลังงานของอิตาลี

ความเกี่ยวข้องกับขบวนการชุมนุมทางการเมืองโดยประชาชนในพื้นที่ในโครงการนี้ – เป็นกรณีของ เหตุการณ์ที่ตุรกี

(2) Arab Gas Pipeline

เป็นโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติในตะวันออกกลาง เริ่มต้นการส่งก๊าซจากอียิปต์ไปยังจอร์แดน ผ่านซีเรีย และเลบานอน และมีเส้นทางต่อไปยังอิสราเอล โดยมีความยาว 1,200 กิโลเมตร เพื่อเชื่อมต่อเข้ายุโรปทางตุรกี

1. ท่อนที่เป็น Arish – Aqaba section

อยู่ในพื้นที่อาฟริกา 250 กิโลเมตร และมีการเดินท่อลอดชายฝั่งทะเลแดงความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร และส่วนที่สาม รวมเอา 1 กิโลเมตรที่เดินท่อไปยังโรงไฟฟ้า the Aqaba Thermal Power Station การบริหารงานในส่วนนี้เป็นการพัฒนาโดย the Egyptian consortium มีกลุ่มบริษัทร่วมบริหารประกอบด้วย EGAS /ENPPI/PETROGET และ Egyptian Natural Gas Company (GASCO)

2. ท่อนที่เป็น Aqaba –El Rehab section

เป็นส่วนที่เดินท่อก๊าซภายในจอร์แดน จากต้นทางที่ Aqaba ไปยัง Amman เพื่อจะเชื่อมต่อต่อไปยัง El Rehab ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ห่างจากชายแดนซีเรีย 24 กิโลเมตร ความยาวของท่อในระยะนี้ 390 กิโลเมตร เริ่มดำเนินการในปี 2005

3. ท่อนที่เป็น El Rehab – Homs section
เป็นส่วนหนึ่งของท่อที่ใหญ่จะอยู่ในประเทศซีเรีย มีความยาว 319 กิโลเมตร ช่วงจากจอร์แดน ไปยังซีเรีย มีการใช้ประโยชน์เพื่อผลิตโรงไฟฟ้าโดย the Deir Ali power station- โดยมีการวางท่อที่มีความยาว 90 กิโลเมตร และอีกช่วงหนึ่งที่มีการใช้ประโยชน์ผลิตไฟฟ้าในซีเรีย คือ Tishreen and Deir Ali power stations ท่อนนี้แล้วดำเนินการเสร็จในปี 2008 ซึ่งเป็นการก่อสร้างโดย Syrian Petroleum Company และ Stroytransgaz – บริษัทลูกของ Gazprom
4. ท่อนที่เป็น Homs – Tripoli connection
เป็นส่วนหนึ่งของท่อแยกไปจาก Homs ไปยังเมือง Tripoli –Lebanon ระยะของท่อในส่วนนี้ยาว 32 กิโลเมตร เพื่อนำก๊าซไปใช้ใน Tripoli – Lebanon เริ่มจ่ายก๊าซไปยังปลายทางของท่อในส่วนนี้ 2009 และมีการนำก๊าซไปใช้ผลิตไฟฟ้าโดย the Deir Ammar power station รวมทั้งมีโครงการที่จะขยายต่อไปยังไซปรัส

Arish –Ashkelon pipeline

เป็นส่วนที่พัฒนาขึ้นเพื่อเชื่อมต่อเข้าไปในอิสราเอล จาก Arish (อียิปต์) ไปยัง Ashkelon (อิสราเอล) ความยาว 100 กิโลเมตร เป็นส่วนของท่อแบบลอดทะเล แม้จะไม่ใช่ส่วนที่เป็นทางการของโครงการ Arab Gas Pipeline project แต่ก็สาขาที่เชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์จากก๊าซของอียิปต์ ส่วนนี้เป็นการพัฒนาขึ้นโดย the East Mediterranean Gas Company (EMG) เป็นการพัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือของอียิปต์และอิสราเอล เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาของ the Israel Electric Corporation

บริษัทนี้ เป็นบริษัทร่วมทุนจาก

Mediterranean Gas Pipeline	28 % (บริษัทร่วมทุนของท่อเส้นหลัก)
Merhav	25 % (อิสราเอล)
PTT	25 % (ไทย)
EMI-EGI LP	12 %
Egyptian General Petroleum Corporation	10 % (อียิปต์)

Syria-Turkey connection

มีนาคม 2006 อียิปต์ ซีเรีย จอร์แดน ตูรกี เลบานอนและโรมาเนีย บรรลุข้อตกลงที่จะ

พัฒนาการใช้ประโยชน์จากท่อก๊าซจากซีเรียไปยังชายแดนตุรกี เป็นการดำเนินการโดย Nabucco Pipeline เพื่อสร้างระบบขนส่งนำก๊าซไปยังยุโรป บริษัทที่ได้รับว่าจ้างให้ดำเนินการในส่วนนี้คือ Stroytransgaz บริษัทลูกของ Gazprom ของรัสเซีย คาดว่าโครงการนี้จะแล้วเสร็จในปี 2011

Nabucco Pipeline

Nabucco Pipeline เป็นโครงการจัดหาก๊าซเพื่อป้อนยุโรป ที่ลดการพึ่งพาจากรัสเซีย โดยมีฐานทรัพยากรจาก 4 แห่งใหญ่ คือ อียิปต์ อาร์เซอร์ไบจัน อุซเบกิสถาน และอิรัก

Connection with Iraq

นอกจากการขยายตัวเข้าสู่ยุโรปโดยการนำก๊าซจากอียิปต์นี้แล้ว ยังมีข้อตกลงระหว่างอียิปต์ จอร์แดน ซีเรีย และเลบานอน ตกลงที่เชื่อมต่อกับระบบ Arab Gas Pipeline นี้เข้ากับโครงการขนำยจาก Iraq's gas grid เพื่อจะนำก๊าซไปใช้ในยุโรปเช่นกัน

EU-Turkey Agree on Arab Gas Pipeline Cooperation

การระเบิดในปี 2011 ในระหว่างเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในประเทศอียิปต์

ในระหว่างการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนเพื่อขับไล่ ปธน.มูบารัค ลงจากตำแหน่ง เมื่อต้นปี 2011 มีเหตุระเบิดต่อก๊าซขึ้นใน El Arish natural gas compressor ที่ส่งไปยังอิสราเอลและจอร์แดน (ทั้งส่วนหลักและส่วนแยกเพิ่ม) เป็นผลต่อการขนส่งก๊าซไปยังทั้งสองส่วนนี้ อย่างไรก็ตามในเวลาต่อ ผู้บริหารของ Egyptian Natural Gas Company ก็ได้อธิบายว่า การระเบิดเกิดจากการรั่วไหลของก๊าซ (gas leak) ไม่ใช่เกิดจากควมโงมตี – เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นแบบสอดคล้องกัน (coincidence).

เอกสารอ้างอิง

1. Trans-Mediterranean Pipeline, Wikipedia
2. Trans – Mediterranean Pipeline
http://pipelinesinternational.com/news/trans-mediterranean_pipeline/009342/
3. Arab Gas Pipeline Primes Lebanon Branch, file:///G:/Arab%20-%20World/Gas-Petro/Arab%20Gas%20Pipeline%20Primes%20Lebanon%20Branch%20-%20Stroytransgaz.htm
4. EU-Turkey Agree on Arab Gas Pipeline Cooperation,
<http://memrieconomicblog.org/bin/content.cgi?news=2114>
5. Nobucco pipeline, Wikipedia

.....
26 มีนาคม 2554